

**Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

**КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ
ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

8-й семестр, 2025 рік

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність

011 Освітні, педагогічні науки

Освітній рівень *бакалавр*

Назва кафедри та викладач / викладачі	<i>Кафедра педагогіки</i> Викладач: Кушнірук С.А. - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету <i>Інформація про викладача на сайті факультету: https://pf.udu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pedahohiky-pf-npu/pro-kafedru-ped</i> <i>E-mail: s.a.kushniruk@udu.edu.ua</i> Хоркін Дмитро Миколайович - здобувач третього освітнього-наукового рівня, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки <i>E-mail: d.m.khorkin@udu.edu.ua</i>
--	--

I. Основна мета/цілі навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Комунікативні технології культурно-освітньої дозвіллевої діяльності» є: поглибити підготовку фахівців у сфері планування та організації комунікативних технологій в сфері дозвілля, сформуванню умінь реалізації та оцінювання результатів засосування комунікативних технологій різного типу, виробити навички запровадження провідних форм дозвілля в соціокультурному просторі інформаційної доби. Завдання: • сформуванню уявлення про специфіку розвитку сфери дозвілля та становлення індустрії дозвілля; • засвоєти теоретичні знання про наукові підходи до аналізу комунікативних технологій, зокрема у сфері дозвілля; • створити умови для оволодіння студентами основними вміннями з планування та реалізації комунікативних технологій в індустрії дозвілля сучасної доби; • надати студентам можливості під час навчання на практиці здійснювати діяльність з розробки та реалізації комунікативних технологій в індустрії дозвілля.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	<i>Навчальна дисципліна вибіркова</i>	
III. Обсяг навчальної дисципліни	<i>Кількість кредитів</i>	<i>3 кредити</i>
	<i>Загальна кількість годин</i>	<i>90</i>
	<i>Лекційні заняття</i>	<i>16</i>
	<i>Семінарські/практичні заняття</i>	<i>10/10</i>
	<i>Самостійна робота</i>	<i>54</i>
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	<p>Модуль I. Теоретичні засади використання комунікативних технологій в індустрії дозвілля</p> <p>Тема 1.1. Культурно-освітня дозвіллева діяльність як соціальний феномен Історичний підхід дослідження дозвілля: періодизація та основні досліджувані тенденції. Дозвілля як фактор регулювання соціального життя в історичному контексті. Соціально-виховний вплив дозвіллевої діяльності за різні історичні періоди. Основні закономірності історичного розвитку сфери дозвілля. Античне дозвілля як умова розвитку особистості. Особливості середньовічних форм організації дозвілля. Становлення та розбудова сфери дозвілля у Новий час. Дослідження дозвілля в контексті різних наукових галузей за кордоном. Соціальна сутність дозвілля. Дозвілля в житті людини. Параметри, функції і принципи дозвілля. Класифікація дозвілля в концепціях різних закордонних учених</p> <p>Тема 1.2. Специфіка розвитку індустрії дозвілля та її технологізація в сучасних умовах розвитку комунікативного простору</p> <p>Соціально-економічні передумови виникнення індустрії дозвілля. Структура індустрії дозвілля, види закладів, матеріально-технічна база. Проблеми і перспективи функціонування індустрії дозвілля в сучасних умовах та застосування комунікативних технологій. Напрями співробітництва бізнесових кіл та дозвіллевої сфери.</p> <p>Тема 1.3-1.4. Комунікативні технології. Особливості організації комунікативного простору у сфері дозвілля</p> <p>Зміст понять «спілкування», «комунікація», «комунікативна технологія», «інформаційне суспільство», «інформаційна гігієна». Особливості феномену комунікації в інформаційному суспільстві. Розвиток комунікативних технологій: історичний аспект. Комунікативні технології: структура, функції, типи, специфіка застосування. Поняття «комунікативне середовище», «комунікативна діяльність», «комунікативний процес», «комунікативний акт». Складові комунікативного процесу: інформація-повідомлення-розуміння. Поняття повідомлення. Кодування/декодування повідомлення. Головні компоненти комунікації: зміст повідомлення, засіб (канал) передачі повідомлення, особистість або джерело. Проблема зворотного зв'язку в комунікації. Здійснення зворотного зв'язку в різних типах суспільств. Комунікативний ефект як результат сприймання матеріалу. Прогнозовані та непрогнозовані комунікативні ефекти. Гуманістична парадигма спілкування. Теорії організації комунікативного простору (символічна; візуальна; організація подій; міфологічна; комунікативна). Моделі комунікації. Пропаганда як</p>	

комунікативна технологія (поняття, принципи, моделі, технічні прийоми; структурні елементи побудови пропагандистського тексту). Контр пропагандистські моделі. «Комунікативні технології в освітньому просторі» як навчальна дисципліна, її предмет та завдання. Комунікативні технології у професійній діяльності сучасного фахівця, його комунікативна поведінка. Особливості застосування комунікативних технологій в освітньому просторі.

Модуль II. Методичні засади використання комунікативних технологій в індустрії дозвілля

Тема 2.1. Психологічні аспекти комунікативних технологій. Технологічні прийоми комунікації у побудові інформаційнокомунікативної взаємодії Спілкування і особистість. Комунікативний розвиток людини. Концептуальні засади комунікативного потенціалу особистості. Вплив кризових періодів розвитку особистості на специфіку спілкування. Взаємозв'язок деформації спілкування і асоціальних проявів особистості. Професійно-педагогічна комунікація. Педагогічне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації. Способи структурування комунікативного процесу. Педагогічне спілкування як діалог. Функції, структура та стилі педагогічного спілкування. Комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторони педагогічного спілкування. Бар'єри у процесі спілкування. Чинники позитивного і негативного ставлення до мовця (зовнішній вигляд, манери поведінки, внутрішні якості особистості). Особливості вербального та невербального спілкування. Побудова комунікабельної взаємодії з різними типами людей (маломовність, балакучість, сором'язливість тощо). Особливості конфліктів у педагогічній взаємодії. Види, причини, структура і динаміка педагогічного конфлікту. Стратегії поведінки у вирішенні педагогічних конфліктів. Правила педагогічного спілкування. Особливості ефективної комунікації: умови, способи оцінки комунікативного потенціалу, критерії результативності. Поняття «інформаційний комфорт» та шляхи його встановлення. Культура і уміння слухання. Рефлексивне і нереклексивне слухання. Способи рефлексивного слухання. Правила нереклексивного слухання. Слухання у конфліктній взаємодії. Прийоми реагування на некоректну поведінку співрозмовника. Переконавання і навіювання в процесі комунікації: різновиди та прийоми. Правила спілкування за умов кризової (екстремальної) ситуації.

Тема 2.2. Технологія підготовки і проведення тренінгів

Особливості розроблення тренінгів. Визначення освітніх цілей та результатів. Підбір змістового матеріалу. Структурування навчального матеріалу. Роль інтерактивних методів навчання в формуванні композиції тренінгу. Оформлення роздаткового матеріалу для тренерів та учасників. Проведення тренінгів: організація підготовки та проведення нарад перед тренінгом. Підготовка та проведення тренінгу в малих групах. Психологічні аспекти у роботі тренера. Методика використання засобів навчання під час проведення тренінгу. Аналіз та оцінка результатів проведення тренінгу. Рекомендації в організації підготовки та проведення тренінгів у професійній діяльності управлінця та експерта освітнього простору.

Тема 2.3. Вебінар та соціальні мережі як нові комунікативні практики Особливості організації дистанційного нова комунікаційна практика спілкування Правила ведення бесіди. Ділова бесіда. Класифікація суперечок. Дискусія як один з видів суперечки. Правила ведення дискусії. Форми організації дискусії. Типологія нарад. Правила проведення нарад: вимоги до керівника та учасників. Головні помилки під час проведення нарад. Правила

проведення ділових телефонних розмов: рекомендації та «популярні» помилки. Особливості застосування комунікативних технологій в малих і великих соціальних групах. Психологія міжгрупових відносин. Комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації. Специфіка комунікації в інтернетпросторі. Електронна пошта як засіб професійно-педагогічної комунікації. Робота фахівців сфери освіти з групами новин (участь у телеконференціях). Робота фахівців сфери освіти з електронними банками інформації. Етичні правила комунікації у глобальних інформаційних мережах. Валеологічні аспекти роботи з комп'ютером. Соціальні мережі як інноваційна комунікативна технологія.

Тема 2.4. Організація комунікативного простору. Подієва організація і івенто-менеджмент. Планування та реалізація інноваційних комунікативних технологій в індустрії дозвілля. Подієвий менеджмент — діяльність з організації спеціальних заходів. Засоби івенто-менеджменту. Послуги евенто-менеджменту Категорії подій (Події дозвілля: спорт, музика, відпочинок. Культурні події: церемоніальні, релігійні, меморіальні й фольклорні. Персональні події: урочистості, ювілеї, весілля, дні народження. Організаційні події: комерційні, політичні, благодійні, торгівельні, промислові. Заходи: презентації, круглі столи; орпоративні заходи; відкриття (торгових центрів, розважальних комплексів і так далі з елементами промоушена або без); відкриті масові заходи (організація Дня міста й інших регіональних заходів). Процедури проведення заходів). Проведення презентації. Інноваційні технології та їх класифікація за: цілями, змістом, формами і методами, відносинами і позиціями учасників соціально-культурної діяльності. Соціокультурна інновація як можлива різновид альтернативної технології. Суть альтернативних технологій, що використовуються в соціально-культурній сфері, зокрема в індустрії дозвілля.

**V.
Результати
навчання**

- ПРН2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля
- ПРН3. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики і моралі.
- ПРН4. Уміти вільно оперувати педагогічними методиками організації та проведення індивідуальної, групової культурно-дозвілдової діяльності та рекреації.
- ПРН5. Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних педагогічно-рекреаційних заходів на основі полікультурного підходу, принципу солідарності поколінь
- ПРН10. Уміти проєктувати культурноосвітній, педагогічно-дозвілловий розвивальний простір з урахуванням результатів моніторингу

**VI. Порядок
та критерії
оцінювання**

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проєкти, есе), тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи
Підсумковий контроль	Залік у семестрі

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться у формі виконання письмових тестових завдань на платформі Moodle. На залік виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем.

Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в заліковій відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середнє арифметичне кількості балів поточного (100 балів) та залікового (100 балів) контролю.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних та семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

«Творчий рівень» (90-100 балів) - знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

«Достатній рівень» (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

«Задовільний рівень» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Методика викладання і проектування освітнього процесу у ЗВО» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

«Низький рівень» (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

Незадовільний рівень:

«Незадовільно» (0-59 балів) - виставляється здобувачу освіти, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Методика викладання і проектування освітнього процесу у ЗВО» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

**VII.
Політика
курсу**

Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо).

Відповідно положенню «Про організацію освітнього процесу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» (2023), основними видами самостійної роботи студентів в рамках даного курсу є: підготовка до лекцій, семінарів, практичних робіт, дослідницьких робіт, заліку, вивчення інформаційних джерел, дослідницька діяльність, виконання практичних робіт.

Відвідування занять та відпрацювання студентами пропущених занять є обов'язковим до заліку. Студенти, які оформили індивідуальні графіки навчання повинні вчасно виконувати всі завдання та відпрацьовувати семінарсько-практичні заняття.

Індивідуальні дослідницькі завдання (ІНДЗ) є важливою формою самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Головна мета виконання ІНДЗ – поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці при виконанні аналітичних, розрахункових, дослідницьких та інших видів практичних завдань.

Терміни виконання, подання і захисту індивідуальних дослідницьких завдань регламентуються відповідним графіком, який розробляє кафедра на кожен семестр. Одержання позитивних оцінок за виконання ІНДЗ є необхідною умовою допуску студента до семестрового контролю з даної дисципліни (модульної контрольної роботи та диференційованого заліку).

Вимоги до академічної доброчесності студентів.

Згідно положенню «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (2023), здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності, уникати плагіату при виконанні самостійних робіт та індивідуальних дослідницьких завдань, дотримуватись етичних норм при використанні результатів досліджень інших дослідників з посиланням на них, розвивати навички коректної роботи з джерелами наукової інформації, дотримуватись вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізувати самостійну та індивідуальну роботу при створенні авторського твору та нести відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб та можливостей);
 - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
-

-
- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень та джерела інформації.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Бабенко Н. Б. Дозвілля сім'ї. Теоретичні та емпіричні аспекти: монографія / Н. Б. Бабенко. Київ : ДАКККиМ, 2001. 157 с.
2. Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля: навч. посіб. / Н. Б. Бабенко. Київ: ДАКККиМ, 2006. 196 с.
3. Бойко О. П. Культура дозвілля в суспільстві ризику: монографія / О. П. Бойко. Суми: УАБС НБУ, 2011. 285 с.
4. Бондаренко О. О. Організаційно-педагогічні засади діяльності університетських осередків культури в Польщі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 / Бондаренко Ольга Олександрівна ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми, 2012. 20 с.
5. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство: навч. посіб. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. Київ: Центр навч. літ., 2006. 208 с.
6. Бреславська Г. Б. Формування культури дозвілля студентів вищих педагогічних навчальних закладів засобами проектів у позааудиторній роботі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 / Бреславська Ганна Богданівна; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2013. 20 с.
7. Дибя О. П. Педагогічні засади організації дозвілля дітей та молоді української діаспори: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 / Дибя Олена Петрівна; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2005. 21 с.
8. Дмитрук С. В. Розвиток креативності студентів в умовах дозвілля засобами туристських ігор: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.06. «Теорія, методика і орг. культ.-просвіт. діяльності» / Дмитрук Світлана Вікторівна; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2007. 20 с.
9. Зражевська Н.І. Комунікаційні технології: лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 року